

Eduskunnan vastaus EV 83/2015 vp — HE 66/2015 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi esitutkintalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi esitutkintalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 66/2015 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Lakivaliokunta (LaVM 4/2015 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

esitutkintalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan esitutkintalain (805/2011) 4 luvun 10 §:n 2 momentti, 13 §:n 1—3 momentti ja 15 §:n 3 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 4 luvun 10 §:n 2 momentti laissa 1145/2013, 13 §:n 1—3 momentti laissa 770/2013 ja 15 §:n 3 momentti laissa 736/2015, sekä
lisätään 3 luvun 1 §:ään uusi 3 momentti, 4 lukuun uusi 18 ja 19 §, 7 lukuun uusi 21 § ja 11 lukuun uusi 9 a § seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 83/2015 vp

3 luku

Esitutinnan toimittamisen yleiset säännökset

1 §

Rikoksesta tehdyn ilmoituksen kirjaaminen

Asianomistajalle on annettava hänen tekemästään rikosilmoituksesta kirjallinen vahvistus, joka sisältää ilmoituksen tekemistä ja ilmoitettua rikosta tai tapahtumaa koskevat perustiedot.

4 luku

Esitutkintaperiaatteet ja esitutkintaan osallistuvien oikeudet

10 §

Oikeus käyttää avustajaa esitutkinnassa

Tutkinnanjohtajan tai syyttäjän on tehtävä tuomioistuimelle esitys oikeudenkäyntiavustajan tai tukihenkilön määräämisestä asianomistajalle, jos siihen on aihetta oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 2 luvun säännösten nojalla, ja puolustajan määräämisestä rikoksesta epäilylle, jos siihen on aihetta mainitun luvun 1 §:n 3 momentin nojalla. Jos asianomistajan 11 luvun 9 a §:n nojalla arvioidaan olevan erityisen suojelun tarpeessa taikka rikoksen luonne tai asianomistajan henkilökohtaiset olosuhteet sitä muuten edellyttävät, esitutkintaviranomaisen on tiedusteltava asianomistajalta, suostuuko hän yhteystietojensa välittämiseen asianomistajien tukipalveluiden tarjoajalle, ja asianomistajan suostuessa siihen välitettävä yhteystiedot ilman aiheutonta viivytystä.

13 §

Asiakirjan kääntäminen

Epäilylle on käännettävä kohtuullisessa ajassa kirjallisesti 12 §:ssä tarkoitetulle epäilylle käytämälle kielelle asian kannalta olennainen esitutkinta-aineistoon kuuluva asiakirja tai sen osa, jos kääntäminen on tarpeen epäilylle oikeuden valvomiseksi. Asianomistajalle on pyynnöstä käännettävä kohtuullisessa ajassa kirjallisesti 12 §:ssä tarkoitetulle asianomistajan käyttämälle kielelle asian kannalta olennainen esitutkinta-aineistoon kuuluva asiakirja tai sen osa, jos kääntäminen on tarpeen asianomistajan oikeuden valvomiseksi, 3 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu kirjallinen vahvistus sekä 11 luvun 1 §:ssä tarkoitettu päätös, joka koskee esitutkinnan toimittamatta jättämistä, lopettamista tai päättämistä saattamatta asiaa syyttäjän harkittavaksi, taikka tällaisen päätöksen yhteenvedo.

Eduskunnan vastaus EV 83/2015 vp

Asianosaiselle voidaan 1 momentissa säädetyistä poiketen kääntää suullisesti asiakirja tai sen osa tai yhteenvedo asiakirjasta, jollei asianosaisen oikeusturva edellytä asiakirjan kääntämistä kirjallisesti.

Esitutkintaviranomaisen on huolehdittava siitä, että epäilty saa riittävät tiedot oikeudestaan asiakirjan käännökseen ja tarvittaessa varmistettava, haluaako epäilty tässä pykälässä tarkoitettua asiakirjasta käännöksen. Epäillylle voidaan jättää antamatta käännös asiakirjasta, jos epäilty luopuu oikeudestaan käännökseen.

15 §

Asianosaisjulkisuus esitutkinnassa

Asianosaisella ei ole 1 momentissa tarkoitettua oikeutta, jos tiedon antamatta jättäminen on välttämätöntä erittäin tärkeän yleisen tai yksityisen edun turvaamiseksi. Asianosaisella ei ole oikeutta saada tietoa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 11 §:n 2 momentin 6 a, 7 tai 7 a kohdassa tarkoitetuista tiedoista.

18 §

Ilmoitus asianomistajan oikeuksista

Esitutkintaviranomaisen on ilmoitettava asianomistajalle ilman aiheutonta viivytystä siinä laajuudessa kuin se on erityisesti asianomistajan henkilöön liittyvät seikat ja rikoksen laatu huomioon ottaen tarpeen:

- 1) käytettävissä olevista tukipalveluista;
- 2) oikeudesta oikeudenkäyntiavustajaan tai tukihenkilöön oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 2 luvussa säädetyillä edellytyksillä;
- 3) oikeudesta maksuttomaan oikeusapuun ja avustajaan oikeusapulaissa säädetyillä edellytyksillä;
- 4) oikeudesta tulkkaukseen sekä olennaisten asiakirjojen käännöksiin 13 §:ssä ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 6 a luvun 3 §:ssä säädetyillä edellytyksillä;
- 5) oikeudesta esittää yksityisoikeudellinen vaatimus syyteasian yhteydessä sekä mahdollisuudesta siihen, että syyttäjä ajaa vaatimusta, jos oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 3 luvun 9 §:ssä säädetyt edellytykset täyttyvät;
- 6) käytettävissä olevista keinoista asianomistajan suojelemiseksi terveyteen tai turvallisuuteen kohdistuvalta uhalta;
- 7) oikeudesta saada tieto päätöksestä, joka koskee esitutkinnan toimittamista jättämistä, lopettamista tai päättämistä saattamatta asiaa syyttäjän harkittavaksi taikka syyttämättä jättämistä;
- 8) asian selvittämiseksi tuomioistuimeen kutsutun asianomistajan oikeudesta korvaukseen valtion varoista maksettavista todistelukustannuksista annetussa laissa (666/1972) säädetyillä edellytyksillä;
- 9) oikeudesta saada tieto asian käsittelystä, tuomioistuinkäsittelyn ajasta ja paikasta sekä rikosasiassa annetusta tuomiosta.

Eduskunnan vastaus EV 83/2015 vp

19 §

Ilmoitus oikeudesta saada ilmoitus vangin tai tutkintavangin vapauttamisesta

Kun tutkittavana on raiskaus, törkeä raiskaus, pakottaminen seksuaaliseen tekoon, seksuaalinen hyväksikäyttö, lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö, törkeä lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö, tappo, murha, surma, törkeä pahoinpitely, törkeän henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen valmistelu, törkeä kotirauhan rikkominen, törkeä vapaudenriisto, ihmiskauppa, törkeä ihmis-
kauppa, panttivangin ottaminen, panttivangin ottamisen valmistelu, vainoaminen, törkeä ryöstö tai törkeän ryöstön valmistelu taikka sellaisen rikoksen yritys tai osallisuus sellaiseen rikokseen, esitutkintaviranomaisen on ilman aiheutonta viivytystä ilmoitettava asianomistajalle vankeuslain 19 luvun 4 §:n 2 momentissa, tutkintavankeuslain 16 luvun 1 §:n 2 momentissa ja poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain 16 luvun 2 §:n 2 momentissa säädetystä oikeudesta saada ilmoitus vangin tai tutkintavangin vapauttamisesta ja vankilasta tai muusta säilytystilasta poistumisesta.

Jos asianomistaja haluaa saada 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen, hänen tulee ilmoittaa tästä esitutkintaviranomaiselle tai syyttäjälle. Asianomistajan on ilmoitettava tarvittavat yhteystiedot ilmoituksen tekemistä varten. Esitutkintaviranomaisen tai syyttäjän on ilmoitettava asianomistajan pyynnöstä tuomioistuimelle.

7 luku

Kuulustelut

21 §

Erityisen suojelun tarpeessa olevan asianomistajan kuulustelu

Jos asianomistaja on erityisen suojelun tarpeessa ottaen huomioon etenkin hänen henkilökohtaiset olosuhteensa ja rikoksen laatu eikä se merkittävästi viivytä asian käsittelyä tai siitä aiheudu muuta haittaa:

- 1) asianomistajan kuulustelu on suoritettava suojelun tarpeessa olevien henkilöiden kuulusteluun suunnitelluissa tiloissa;
- 2) saman henkilön tai samojen henkilöiden on suoritettava kaikki asianomistajan kuulustelut, jos tämä sitä pyytää; ja
- 3) rikoslain 20 luvussa tarkoitetussa seksuaalirikosta koskevassa asiassa ja muussa rikosasias-
sa, jossa asianomistajalla on siihen rikoksen luonteen vuoksi perusteltu tarve, kuulustelijan on ol-
tava asianomistajan kanssa samaa sukupuolta, jos tämä sitä pyytää.

Eduskunnan vastaus EV 83/2015 vp

11 luku

Erinäiset säännökset

9 a §

Asianomistajan henkilökohtainen arviointi

Esitutkintaviranomaisen on ilman aiheutonta viivytystä arvioitava, onko asianomistaja asiaa esitutkinnassa tai oikeudenkäynnissä käsiteltäessä erityisen suojelun tarpeessa sekä arvioitava, ovatko 2 momentissa tarkoitetut toimenpiteet tarpeen. Arvioinnissa on otettava huomioon etenkin asianomistajan henkilökohtaiset olosuhteet ja rikoksen laatu. Arviointia tehtäessä on otettava huomioon asianomistajan käsitys toimenpiteen tarpeellisuudesta.

Esitutkintaviranomaisen on arvioitava, onko asianomistajan suojelemiseksi tarpeen, että:

- 1) asianomistajan kuulustelu suoritetaan siten kuin 7 luvun 21 §:ssä säädetään;
- 2) asianomistajan kuulustelu tallennetaan todisteena käyttämistä varten 9 luvun 4 §:ssä tarkoitettulla tavalla;
- 3) asianomistajaa kuullaan pääkäsittelyssä näkösuojan takaa tai vastaajan läsnä olematta siten kuin oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 51 §:ssä säädetään;
- 4) asianomistajaa kuullaan pääkäsittelyssä hänen henkilökohtaisesti läsnä olematta siten kuin oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 52 §:ssä säädetään; tai
- 5) suullinen käsittely tuomioistuimessa toimitetaan yleisön läsnä olematta siten kuin oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007) 15 §:n 6 kohdassa säädetään.

Esitutkintaviranomaisen on kuultava syyttäjää erityisen suojelun tarpeesta ja 2 momentin 2—5 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden tarpeellisuudesta, jos asianomistajan henkilökohtaiset olosuhteet tai rikoksen laatu sitä edellyttää.

Tässä pykälässä tarkoitettu arviointi on tehtävä uudelleen, jos arvioinnin perusteena olevat seikat muuttuvat merkittävästi. Arviointi voidaan tehdä uudelleen myös, jos siihen on muuten perusteltua aihetta. Esitutkinnan päättämisen jälkeen arvioinnin tekemisestä uudelleen päättää syyttäjä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Laki

oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 51 ja 52 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 51 §:n 1 momentti ja 52 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 732/2015, seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 83/2015 vp

17 luku

Todistelusta

51 §

Todistelutarkoituksessa kuultavaa asianosaista sekä todistajaa ja asiantuntijaa voidaan kuulla pääkäsittelyssä näkösuojan takaa taikka asianosaisten tai muun henkilön läsnä olematta, jos tuomioistuin harkitsee tämän soveliaaksi ja menettely on tarpeen:

- 1) kuultavan taikka tällaiseen henkilöön 17 §:n 1 momentissa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön suojaamiseksi henkeen tai terveyteen kohdistuvalta uhalta;
 - 2) jos kuultava muuten jättäisi ilmaisematta, mitä asiasta tietää;
 - 3) jos henkilö häiritsee tai koettaa eksyttää kuultavaa tämän puhuessa; tai
 - 4) jos rikosasiassa kuultava on muusta kuin 1 kohdassa tarkoitettusta syystä erityisen suojelun tarpeessa ottaen huomioon etenkin hänen henkilökohtaiset olosuhteensa ja rikoksen laatu.
-

52 §

Todistelutarkoituksessa kuultavaa asianosaista sekä todistajaa ja asiantuntijaa voidaan kuulla pääkäsittelyssä hänen henkilökohtaisesti läsnä olematta käyttäen videoneuvottelua tai muuta soveltuvaa teknistä tiedonvälitystapaa, jossa istuntoon osallistuvilla on puhe- ja näköyhteys keskenään, jos tuomioistuin harkitsee tämän soveliaaksi ja jos:

- 1) kuultava ei sairauden tai muun syyn vuoksi voi saapua henkilökohtaisesti pääkäsittelyyn;
 - 2) kuultavan henkilökohtaisesta saapumisesta pääkäsittelyyn aiheutuu todisteen merkitykseen verrattuna huomattavia kustannuksia tai huomattavaa haittaa;
 - 3) kuultavan kertomuksen uskottavuutta voidaan luotettavasti arvioida ilman hänen henkilökohtaista läsnäoloaan pääkäsittelyssä;
 - 4) menettely on tarpeen kuultavan taikka tällaiseen henkilöön 17 §:n 1 momentissa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön suojaamiseksi henkeen tai terveyteen kohdistuvalta uhalta;
 - 5) kuultava ei ole täyttänyt 15 vuotta tai hänen henkinen toimintansa on häiriintynyt; tai
 - 6) rikosasiassa kuultava on muusta kuin 4 kohdassa tarkoitettusta syystä erityisen suojelun tarpeessa ottaen huomioon etenkin hänen henkilökohtaiset olosuhteensa ja rikoksen laatu.
-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Laki

oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 6 a luvun 3 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 769/2013, sekä
lisätään 1 luvun 9 §:ään siitä lailla 670/2014 kumotun 2 momentin tilalle uusi 2 momentti ja 5 luvun 15 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 243/2006, uusi 4 momentti seuraavasti:

1 luku

Syyteoikeudesta ja syyteharkinnasta

9 §

Muulle kuin suomen-, ruotsin- tai saamenkieliselle asianomistajalle on annettava pyynnöstä kohtuullisessa ajassa maksuton käännös syyttämättäjättämispäätöksestä tai sen yhteenvedosta. Kääntämisestä säädetään lisäksi kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003).

5 luku

Syytteen vireillepanosta

15 §

Asianomistajalle on ilmoitettava istunnon ajasta ja paikasta, jos asianomistaja on sitä pyytänyt.

6 a luku

Oikeudenkäynnin kieli ja tulkkaus

3 §

Muulle kuin suomen-, ruotsin- tai saamenkieliselle vastaajalle on annettava kohtuullisessa ajassa maksuton kirjallinen käännös haastehakemuksesta ja tuomiosta häntä koskevilta osin. Vastaajalle on annettava kohtuullisessa ajassa maksuton kirjallinen käännös myös rikosasiassa tehtävästä päätöksestä ja muusta olennaisesta asiakirjasta tai sen osasta, jos käännös on tarpeen vastaajan oikeuden valvomiseksi. Muulle kuin suomen-, ruotsin- tai saamenkieliselle asianomistajalle syyttäjän ajamassa rikosasiassa on annettava pyynnöstä kohtuullisessa ajassa maksuton kirjallinen käännös tuomiosta häntä koskevilta osin sekä istunnon aikaa ja paikkaa koskevasta ilmoituksesta. Asianomistajalle on annettava pyynnöstä kohtuullisessa ajassa maksuton kirjallinen

Eduskunnan vastaus EV 83/2015 vp

käännös myös rikosasiassa tehtävästä päätöksestä ja muusta olennaisesta asiakirjasta tai sen osasta, jos käännös on tarpeen asianomistajan oikeuden valvomiseksi.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____
kuuta 20 _____.

Laki

oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007) 9 §:n 1 momentin 5 kohta, 12 §:n 2 momentin 1 kohta ja 15 §:n 6 kohta seuraavasti:

9 §

Salassa pidettävä oikeudenkäyntiasiakirja

Oikeudenkäyntiasiakirja on pidettävä salassa siltä osin kuin se sisältää:

5) viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 §:n 2 momentin 7 tai 7 a kohdassa taikka 24 §:n 1 momentin 31 tai 31 b kohdassa tarkoitettuja tietoja; taikka

12 §

Asianosaisen oikeus tiedonsaantiin

Asianosaisella ei ole 1 momentissa tarkoitettua oikeutta:

1) viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 §:n 2 momentin 7 tai 7 a kohdassa tarkoitettuihin tietoihin;

15 §

Suljettu käsittely

Tuomioistuin voi asiaan osallisen pyynnöstä tai erityisestä syystä muutoinkin päättää, että suullinen käsittely toimitetaan kokonaan tai tarpeellisin osin yleisön läsnä olematta, jos:

Eduskunnan vastaus EV 83/2015 vp

6) asiassa kuullaan alle 15-vuotiasta tai henkilöä, jonka toimintakelpoisuutta on rajoitettu, tai rikosasiassa kuullaan henkilöä, joka on erityisen suojelun tarpeessa ottaen huomioon etenkin hänen henkilökohtaiset olosuhteensa ja rikoksen laatu; taikka

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

vankeuslain 2 luvun 1 a §:n ja 19 luvun 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vankeuslain (767/2005) 2 luvun 1 a § ja 19 luvun 4 §, sellaisina kuin ne ovat, 2 luvun 1 a § laissa 382/2010 ja 19 luvun 4 § osaksi laissa 231/2015, seuraavasti:

2 luku

Täytäntöönpanon aloittaminen

1 a §

Täytäntöönpanokirja ja tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuus

Tuloste oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä toimii tuomion täytäntöönpanokirjana. Suomeen muusta maasta täytäntöön pantavaksi siirretyn vankeusrangaistuksen täytäntöönpanokirjana on oikeusministeriön tai Rikosseuraamuslaitoksen päätös.

Tuomioistuimen on talletettava täytäntöönpanokirjaa varten tarpeelliset tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. Jos tuomioistuin asiaa ratkaistessaan määrää tuomitun vangittavaksi tai pidettäväksi vangittuna, tuomioistuin voi tietojärjestelmään merkitsemisen sijasta merkitä tiedot vankipassiin. Tällainen vankipassi toimii väliaikaisena täytäntöönpanokirjana.

Tuomioistuimen on ilmoitettava esitutkintalain (805/2011) 4 luvun 19 §:ssä tarkoitettua asianomistajan pyynnöstä Rikosseuraamuslaitokselle tallettamalla sitä koskevat tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai toimittamalla tiedot Oikeusrekisterikeskukselle niiden välittämiseksi Rikosseuraamuslaitokselle.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettun merkinnän tekemiseen ja tietojen toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa (372/2010) ja sen nojalla säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 83/2015 vp

19 luku

Ilmoitukset ja tiedon antaminen

4 §

Ilmoitus vapauttamisesta ja vankilasta poistumisesta

Vangin vapauttamisesta ja vankilasta poistumisesta saadaan ilmoittaa asianomistajalle tai muulle henkilölle, jos vangin käyttäytymisen tai hänen esittämiensä uhkausten johdosta on perusteltua syytä epäillä, että vanki syyllistyy tämän tai tälle läheisen henkilön henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvaan rikokseen. Ilmoitus voidaan antaa myös henkilölle, johon nähden vangilla on lähestymiskiellosta annetun lain (898/1998) mukainen lähestymiskielto tai yksityisöiden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain (227/2015) 4 §:n nojalla poliisiasiain tietojärjestelmään ilmoitettu suojelutoimenpide.

Raiskauksesta, törkeästä raiskauksesta, pakottamisesta seksuaaliseen tekoon, seksuaalisesta hyväksikäytöstä, lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä, törkeästä lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä, taposta, murhasta, surmasta, törkeästä pahoinpitelystä, törkeän henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen valmistelusta, törkeästä kotirauhan rikkomisesta, törkeästä vapaudenriistosta, ihmiskaupasta, törkeästä ihmiskaupasta, panttivangin ottamisesta, panttivangin ottamisen valmistelusta, vainoamisesta, törkeästä ryöstöstä tai törkeän ryöstön valmistelusta taikka sellaisen rikoksen yrityksestä tai osallisuudesta sellaiseen rikokseen tuomitun vangin vapauttamisesta, karkaamisesta, vankilasta luvatta poistumisesta, vankilaan palaamatta jäämisestä poistumisluvassa tai muussa luvassa määrättyä ajankohtana sekä tälle ennen tämän lain 14 luvun 3 §:ssä tarkoitettua ajankohtaa myönnetystä luvasta poistua vankilasta ilman valvontaa tai mainitun luvun 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua valvonnan alaisena on ilman aiheutonta viivytystä ilmoitettava asianomistajalle, jos asianomistaja on esitutkintalain 4 luvun 19 §:ssä tarkoitettulla tavalla ilmoittanut haluavansa saada tällaisen ilmoituksen ja asianomistajan pyynnöstä on ilmoitettu Rikosseuraamuslaitokselle siten kuin tämän lain 2 luvun 1 a §:ssä tai tutkintavankeuslain 2 luvun 2 §:ssä säädetään. Asianomistajalle on ilmoitettava myös edellä mainitusta tämän lain 14 luvun 3 §:ssä tarkoitettua ajankohdasta, josta lähtien vangille voidaan myöntää poistumislupia rangaistusajan pituuden perusteella ja ensimmäisestä tällä perusteella myönnetystä poistumisluvasta sekä vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon siirrosta toiseen valtioon. Edellä mainittujen ilmoitusten tekeminen edellyttää, että niistä ei arvioida aiheutuvan vaaraa vangin hengelle tai terveydelle.

Tässä pykälässä tarkoitettu ilmoitus on tehtävä hienotunteisuutta noudattaen. Ilmoitusta ei saa tehdä vastoin asianomistajan tai muun tässä pykälässä tarkoitettua vaarassa olevan henkilön ilmaisemaa tahtoa.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

tutkintavankeuslain 2 luvun 2 §:n ja 16 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tutkintavankeuslain (768/2005) 2 luvun 2 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 383/2010 ja 1071/2015, sekä
lisätään 16 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 394/2015 ja / , uusi 2 momentti seuraavasti:

2 luku

Saapuminen vankilaan

2 §

Vankilaan ottaminen

Tutkintavangin ottaminen vankilaan perustuu tuomioistuimen antamaan vangitsemismääräykseen. Tuomioistuimen velvollisuudesta tehdä ilmoitus vangitsemismääräyksestä merkitsemällä siitä tieto oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai toimittamalla tiedot Oikeusrekisterikeskukselle niiden välittämiseksi Rikosseuraamuslaitokselle säädetään tarvittaessa oikeusministeriön asetuksella.

Tuomioistuimen on ilmoitettava esitutkintalain (805/2011) 4 luvun 19 §:ssä tarkoitettua asianomistajan pyynnöstä Rikosseuraamuslaitokselle tallettamalla sitä koskevat tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai toimittamalla tiedot Oikeusrekisterikeskukselle niiden välittämiseksi Rikosseuraamuslaitokselle.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua merkinnän tekemiseen ja tietojen toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa (372/2010) ja sen nojalla säädetään.

Tutkintavangille on varattava tilaisuus ilmoittaa lähiomaiselleen tai muulle läheiselleen vankilaan ottamisestaan.

Tieto tutkintavangin ottamisesta vankilaan on merkittävä henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetussa laissa (1069/2015) tarkoitettuun täytäntöönpanorekisteriin.

Eduskunnan vastaus EV 83/2015 vp

16 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Vankeuslain soveltaminen

Vankeuslain 19 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun rikoksen johdosta vangitun tutkintavan-
gin vapauttamisesta ja vankilasta poistumisesta ilmoittamiseen sovelletaan, mitä mainitussa py-
kälässä ja saman luvun 11 §:ssä säädetään tällaisesta rikoksesta tuomitun osalta.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain 16 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain (841/2006) 16 luvun 2 §,
sellaisena kuin se on osaksi laissa 232/2015, seuraavasti:

16 luku

Ilmoituksen ja tiedon antaminen

2 §

Ilmoitus vapauttamisesta ja säilytystilasta poistumisesta

Vapautensa menettäneen vapauttamisesta ja säilytystilasta poistumisesta saadaan ilmoittaa
asianomistajalle tai muulle henkilölle, jos vapautensa menettäneen käyttäytymisen tai hänen esit-
tämiensä uhkausten johdosta on perusteltua syytä epäillä, että vapautensa menettänyt syyllistyy
tämän tai tälle läheisen henkilön henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvaan rikokseen. Il-
moitus voidaan antaa myös henkilölle, johon nähden vapautensa menettäneellä on lähestymis-
kiellosta annetun lain (898/1998) mukainen lähestymiskiello tai yksityisoikeuden alalla määrät-
tyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja
neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain (227/2015) 4 §:n nojalla poliisiasiain tietojär-
jestelmään ilmoitettu suojelutoimenpide.

Eduskunnan vastaus EV 83/2015 vp

Raiskauksen, törkeän raiskauksen, pakottamisen seksuaaliseen tekoon, seksuaalisen hyväksikäytön, lapsen seksuaalisen hyväksikäytön, törkeän lapsen seksuaalisen hyväksikäytön, tapon, murhan, surman, törkeän pahoinpitelyn, törkeän henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen valmistelun, törkeän kotirauhan rikkomisen, törkeän vapaudenriiston, ihmiskaupan, törkeän ihmiskaupan, panttivangin ottamisen, panttivangin ottamisen valmistelun, vainoamisen, törkeän ryöstön tai törkeän ryöstön valmistelun taikka sellaisen rikoksen yrityksen tai osallisuuden sellaiseen rikokseen johdosta vangitun tutkintavangin vapauttamisesta ja karkaamisesta on ilman aiheutonta viivytystä ilmoitettava asianomistajalle, joka on esitutkintalain 4 luvun 19 §:ssä tarkoitettulla tavalla ilmoittanut haluavansa saada tällaisen ilmoituksen. Ilmoituksen tekeminen edellyttää, että siitä ei arvioida aiheutuvan vaaraa tutkintavangin hengelle tai terveydelle.

Tässä pykälässä tarkoitettu ilmoitus on tehtävä hienotunteisuutta noudattaen. Ilmoitusta ei saa tehdä vastoin asianomistajan tai muun tässä pykälässä tarkoitettun vaarassa olevan henkilön ilmaisemaa tahtoa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Laki

henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain 7 ja 31 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain (1069/2015) 7 §:n 1 momentin 9 kohta ja 31 §:n 1 momentti sekä
lisätään 7 §:n 1 momenttiin uusi 10 kohta seuraavasti:

7 §

Valvonta- ja toimintarekisteri

Valvonta- ja toimintarekisteri sisältää laitosjärjestyksen ylläpitämistä sekä vankien ja Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otettujen valvontaa ja toimintaan osallistumista varten tarpeelliset tiedot. Näitä ovat tiedot vankien ja Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otettujen:

9) karkaamisesta ja avolaitoksesta luvatta poistumisesta, poistumislupa-, opintolupa- ja siviililyöluopaehtojen rikkomisesta sekä Rikosseuraamuslaitoksen yksikön ulkopuoliseen laitokseen sijoittamiseen liittyvien ehtojen rikkomisesta;

10) vapauttamisesta ja vankilasta tai muusta säilytystilasta poistumisesta ilmoittamisesta asianomistajalle sekä sitä koskevasta asianomistajan pyynnöstä ja yhteystiedoista.

Eduskunnan vastaus EV 83/2015 vp

31 §

Tarkastusoikeuden rajoitukset

Sen lisäksi, mitä henkilötietolaissa säädetään, rekisteröidyn tarkastusoikeutta voidaan rajoittaa, jos tarkastusoikeuden toteuttamisesta voi todennäköisin syin seurata vakava uhka Rikosseuraamuslaitoksen yksikön järjestykselle ja turvallisuudelle taikka Rikosseuraamuslaitoksen henkilöstöön kuuluvan tai jonkun muun turvallisuudelle. Rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta turvallisuustietorekisterin tietoihin eikä valvonta- ja toimintarekisterin sisältämiin tämän lain 7 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettuihin asianomistajan tietoihin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain (1015/2005) 3 §:n 1 momentti seuraavasti:

3 §

Sovittelussa käsiteltävät asiat

Sovittelussa voidaan käsitellä rikoksia, joiden arvioidaan soveltuvan soviteltaviksi, kun otetaan huomioon rikoksen laatu ja tekotapa, rikoksesta epäillyn ja uhrin keskinäinen suhde sekä muut rikokseen liittyvät seikat kokonaisuutena. Rikoksen sovittelu edellyttää, että rikoksesta epäilty vahvistaa tapahtumainkulun pääasialliset tosiseikat ja että sovittelu on uhrin edun mukaista. Soviteltavaksi ei saa ottaa alaikäiseen kohdistunutta rikosta, jos uhrilla on rikoksen laadun tai ikänsä vuoksi erityinen suojan tarve. Jos rikosta ei voida sovittaa, myöskään siitä aiheutuneen vahingon korvaamista koskevaa asiaa ei saa ottaa soviteltavaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 ja 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 11 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 385/2007, 713/2007, 701/2011 ja 756/2015, uusi 7 a kohta ja 24 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1151/2001, 1060/2002, 281/2004, 713/2007, 274/2009, 458/2011, 528/2011, 91/2015, 405/2015 ja 756/2015, uusi 31 b kohta seuraavasti:

11 §

Asianosaisen oikeus tiedonsaantiin

Asianosaisella, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole edellä 1 momentissa tarkoitettua oikeutta:

7 a) asiakirjoihin, jotka sisältävät tietoja esitutkintalain 4 luvun 19 §:ssä tarkoitettua asianomistajan pyynnöstä saada ilmoitus vangin tai tutkintavangin vapauttamisesta ja vankilasta tai muusta säilytystilasta poistumisesta taikka tietoja mainituista ilmoituksista;

24 §

Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

31 b) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja esitutkintalain 4 luvun 19 §:ssä tarkoitettua asianomistajan pyynnöstä saada ilmoitus vangin tai tutkintavangin vapauttamisesta ja vankilasta tai muusta säilytystilasta poistumisesta taikka tietoja mainituista ilmoituksista sekä, sen lisäksi mitä 31 kohdassa säädetään yhteystietojen salassapidosta, edellä mainittuun pyyntöön liittyvät asianomistajan yhteystiedot Rikosseuraamuslaitoksen asiakirjoissa;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Eduskunnan vastaus EV 83/2015 vp

Helsingissä 14.12.2015

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri